

Aktualizované odporúčania ESC/EAS 2025: dyslipidémia v centre modernej kardiovaskulárnej prevencie

Rok 2025 predstavoval významný míľnik v oblasti manažmentu dyslipidémií. Európska kardiologická spoločnosť (European Society of Cardiology – ESC) a Európska spoločnosť pre aterosklerózu (European Atherosclerosis Society – EAS) publikovali v auguste 2025 **aktualizáciu odporúčaní pre liečbu dyslipidémií**, ktorá reflektuje nové vedecké dôkazy, meniace sa spektrum rizikových pacientov a narastajúcu potrebu individualizovaného, no zároveň systematického prístupu ku kardiovaskulárnej (KV) prevencii. Aktuálne číslo časopisu AtheroReview je koncipované práve v tomto duchu.

Ťažiskom tohoto čísla sú **nové možnosti farmakologickej liečby a ich postavenie v terapeutických algoritmoch ESC/EAS 2025**. Analýza postavenia **ezetimibu** a **kyseliny bempedoovej** ilustruje jasný posun od postupnej eskalácie liečby k **včasnej iniciácii kombinovanej hypolipidemickej terapie**, ktorá má zásadný význam najmä u pacientov s vysokým a veľmi vysokým KV-rizikom. Súčasná medicína založená na dôkazoch jednoznačne potvrdzuje, že dosahovanie cieľových hodnôt LDL-cholesterolu nie je otázkou jednej molekuly, ale výsledkom správne zvolenej, individualizovanej kombinovanej stratégie. Podobný terapeutický koncept sa uplatňuje aj v liečbe artériovej hypertenzie, diabetes mellitus 2. typu či v manažmente pacientov s obezitou.

Na túto problematiku prirodzene nadväzuje prehľad dosahovania **cieľových hodnôt LDL-cholesterolu u rizikových pacientov na Slovensku**, ktorý poukazuje na pretrvávajúcu medzeru medzi odporúčaniami a reálnou klinickou praxou. Práve táto diskrepancia robí z implementácie aktualizovaných odporúčaní ESC/EAS 2025 jednu z kľúčových výziev nasledujúcich rokov.

Osobitnú pozornosť venujeme **rizikovým modifikátorom a špecifickým populáciám**, ktoré aktualizácia ESC/EAS 2025 výraznejšie zohľadňuje. **Lipoproteín(a)** sa definitívne etabloval ako nezávislý KV-rizikový faktor s významným dopadom na spresnenie rizikovej stratifikácie. Rovnako významné sú práce zamerané na pacientov liečených **GLP1-receptorovými agonistami**, u ktorých sa redukcia telesnej hmotnosti a zlepšenie metabolického profilu premietajú aj do významného zníženia reziduálneho KV-rizika.

Aktualizácia ESC/EAS 2025 odzrkadľuje realitu modernej medicíny, v ktorej sa dyslipidémia často vyskytuje v komplexných klinických kontextoch. Verím, že vás zaujmú články renomovaných odborníkov, ktoré sú venované pacientom žijúcim s **HIV**, u ktorých chronický zápal, antiretrovírusová liečba a metabolické zmeny významne modifikujú KV-riziko, ako aj prehľad hypolipidemickej liečby u pacientov s **onkologickými ochoreniami**, u ktorých sa prevencia aterosklerózou podmienených KV-komplikácií stáva integrálnou súčasťou modernej kardio-onkologickej starostlivosti.

Významný priestor dostávajú aj nefarmakologické a systémové prístupy – od úlohy **umelej inteligencie a telemedicíny** v manažmente pacientov s KV-rizikom, až po prehľady venované **metabolicky asociovanému steatotickému ochoreniu pečene** (MASLD), obezite, výžive a ultraspracovaným potravinám. Tieto príspevky podčiarkujú skutočnosť, že ateroskleróza je výsledkom dlhodobého pôsobenia komplexnej interakcie metabolických, behaviorálnych a environmentálnych faktorov.

Záver čísla tradične patrí pohľadu do zahraničnej literatúry a reflexii venovanej **29. kongresu o ateroskleróze** (ČSAT), ktorý potvrdil, že rok 2025 možno považovať za obdobie konsolidácie dôkazov a jasného smerovania liečby dyslipidémií k **včasnej, intenzívnej a personalizovanej intervencii**.

Veríme, že tohtoročné prvé číslo časopisu AtheroReview vám poskytne nielen prehľad aktuálnych odporúčaní ESC/EAS 2025, ale predovšetkým **praktický rámec pre ich implementáciu do každodennej klinickej praxe** – v prospech pacientov, u ktorých zostáva prevencia aterosklerotických kardiovaskulárnych ochorení našou trvalou odbornou výzvou.

Dovoľte nám zároveň zaželať všetkým čitateľom veľa osobných aj profesijných úspechov, pevné zdravie a inšpiratívny vstup do nového roka 2026!

S úctou

Ľubomíra Fábryová

doc. MUDr. Ľubomíra Fábryová, PhD., MPH, Bratislava, február 2026